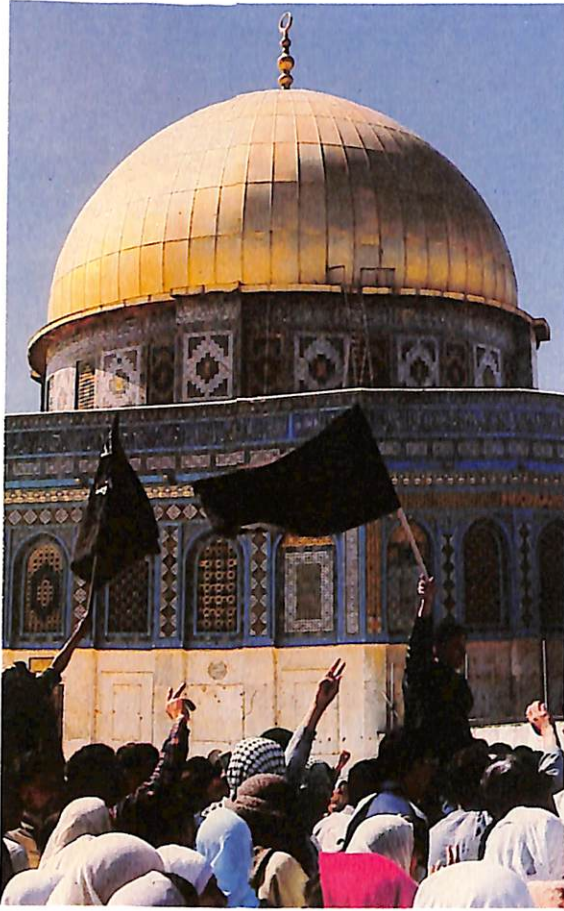

FİLİSTİN SORUNU VE FKÖ

RAŞİD EL-GANNÛŞÎ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	7
FİLİSTİN SORUNUNUN TARİHSEL ÇERÇEVESİ ...	17
HALKIN MİLLİ DUYGULARI VE FKÖ	27
FİLİSTİN SORUNU VE ARAPLARIN ORTAK ÇABALARI	35
FAS ZİRVESİ	41
Giriş	41
Zirvedeki Olaylar	47
Fas Zirvesinin Sonuçlarına İlişkin Bir Değer- lendirme	51
FİLİSTİN SORUNU VE AMERİKA	65
FİLİSTİN SORUNUNUN GELECEKTEKİ DURUMU	73
FKÖ DENEYİMİNDEN ÇIKARILACAK DERSLER	87
FKÖ'deki Olumlu Özellikler	88
FKÖ'nün Eksiklikleri	93
İSLÂM'IN DÖNÜŞÜ	101

SUNUŞ

Filistin sorunu, Ortadoğu'daki siyasal çekişmelerin odak noktalarından birini oluşturmaktadır. Bir çok peygambere beşiklik eden, üç büyük semv dince kutsal sayılan pek çok eseri sınırları dahilinde bulunduran Filistin'in, bir «sorun» haline gelmesi 1910'lu yıllara rastlar.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'nin mandasına verilen Filistin, 1917'den başlayarak yerli müslüman ve arap halka en acımasız baskı politikalarının uygulandığı bir ülke durumuna gelir. lke- de tüm yetkileri ele geçiren manda yönetimi, halkın, en doğal haklarını koruyabilmek amacıyla da olsa örgütlenmesine kesinlikle izin vermemekte ve var- gücüyle müslümanların kimliklerini silebilmek için didinmektedir. Ve tüm bu yapılanlar, İngiltere Dış- işleri Bakanı Balfour'un 2 Kasım 1917'de, Siyonist Federasyonu Başkanı nl milyarder Lord Rothsc- hild'e gönderdiği mektuptaki taahhütlerin yerine ge- tirilebilmesi için zemin hazırlamaya yöneliktir. Si- yas tarihe Balfour Deklarasyonu olarak geçecek bu belgede İngiltere, Filistin toprakları üzerinde bir

yahudi devletinin kurulmasını resmen onaylamaktadır. Çok geçmeyecek, Fransa, İtalya ve ABD de sözkonusu deklarasyonu desteklediklerini açıklayacaklardır. Artık hedef belirlenmiştir ve emperyalist güçler bu hedefi gerçekleştirebilmek için her türlü yola başvuracaktır. Çünkü hedef gerçekleştiğinde batı dünyası, bir zamanlar yahudilere karşı yaptıklarından ötürü günah çıkarmış olacak ve her şeyden önemlisi, yeraltı zenginlikleriyle, coğrafi konumuyla kaçınılmaz bir önem arzeden Ortadoğu'nun tam göbeğinde, batının tüm çıkarlarını koruyacak sadık bir bekçiyi yerleştirmiş olacaktır.

Bu hedefi bilfiil gerçekleştirmeyi üstlenen İngiltere'nin, o dönemde Filistin'de izlediği politikada, temelde üç olgu göze çarpmaktadır. Birincisi : Yerli müslüman halka karşı uygulanan şiddet politikası. İkincisi : Binbir entrikaya başvurularak, yerli müslüman halkın topraklarının —sözcüğün tam anlamıyla— gaspedilmesi. Üçüncüsü : Yahudilerin manda yönetiminin kanatları altında himaye edilmesi ve Filistin'de yahudi nüfusunu arttırma amacıyla, başka ülkelerden bu ülkeye yapılacak yahudi göçünün teşvik edilmesi.

Manda yönetimi süresince filistinliler, sosyal, ekonomik ve kültürel açılardan çökertilmeye çalışılmıştır. Bu uygulamalara karşı çıkan filistinliler hapishanelere doldurulmuş, biraz daha ileri gideler kurşuna dizilmiş ya da ipe çekilmiştir. Filistin'e göç eden yahudilerin iskan edildiği kolonilerde barınan yahudi terör örgütleri ise desteklenmiş, filistinlilere karşı kollarını açmıştır. Yoksul filistinli çiftçiler, aşırı vergi yükü altında korkunç bir biçimde ezilmiş, topraklarını yahudilere satmaya zorlanmıştır. Manda yönetiminin direkt tasarrufu altındaki mîrî

arazilerden de onbinlerce dönümlük toprak yahudilere hibe edilmiş ya da yok pahasına satılmıştır. Örgütlenmiş olarak çalışan yahudiler, manda yönetiminin kendilerine hazırladığı rahat ortamdan yararlanarak, Filistin'deki yahudi nüfusunu olabildiğince arttırmaya bir başka deyişle gaspettikleri topraklara yerleştirecekleri «siyonizmin askerliğine aday adamlar» bulmaya çalışmışlardır. Nitekim ingilizler geldiğinde, nüfusları yaklaşık ellibin dolayında olan yahudiler, manda yönetiminin hüküm sürdüğü süre zarfında nüfuslarını, başka ülkelerden Filistin'e getirilen yahudiler sayesinde yüzde binüçyüz gibi korkunç bir oranda arttırmayı başarmışlardır. Aslına bakılırsa, müslümanların kendi topraklarından sürülmelerine ve yahudi nüfusundaki bu hızlı artışa karşın yahudiler yine de sayısal açıdan azınlıkta kalmaktan kurtulamamışlardır.

Neticede, sırtlarını emperyalist güçlere dayayan siyonistler, karşıt girişimlerin tümünü ustaca bertaraf ederek, 1948'de İngiltere'nin manda yönetimine son verdiğini açıklayıp Filistin'den çekilmesinin ardından, İsrail devletini kurduklarını açıklamışlardır.

Tabii ki tüm bu olaylar olup biterken filistinliler, olanakları son derece kısıtlı olmasına karşın yine de mücadele etmekten ve direnmekten geri kalmamışlardır. Filistinlilerin yer yer bireysel, yer yer toplu tepkileri ve haklarını, yurtlarını korumaya yönelik mücadeleleri, manda yönetimi döneminde başlamıştır.

İllegal örgütlenme suretiyle gerçekleştirilen toplu mücadelelerin ilki, Şeyh İzzeddin el-Kassâm ve ona bağlı mücahitler tarafından gerçekleştirilir. Şeyh İzzeddin'in örgütlediği silahlı direniş, çaresizlik içerisinde kıvranan filistin halkının moral gücünün yük-

RAŞİD EL-GANNÛŞÎ

Raşid el-Gannûşî, 1941'de Güney Tunus'ta doğdu. İlköğrenimini ve ortaöğrenimini ülkesinde tamamladı. Kısa bir süre ilkokul öğretmenliği yaptı. 1963'te öğrenim amacıyla Mısır'a gitti. O yıllarda Nasırcılık akımının sempatisini olan el-Gannûşî, Tunus Büyükelçiliği'nin baskısından ötürü Mısır'dan ayrılmak zorunda kaldı. 1964'te Suriye'ye giderek, Dimaşk Üniversitesi'nde felsefe öğrenimi gördü. Oradayken uygarlık sorununa eğildi. Araştırmaları sonucunda Nasırcılık'tan vazgeçti ve 1966'dan itibaren yoğun biçimde İslam ve müslümanların bugünkü durumu ile ilgilenmeye başladı. 1968'de mezun olunca Fransa'ya gitti. 1969'da ülkesine döndü. Felsefe öğretmenliği yaptı. Gezdiği yerlerde İhvan ve Tebliğ Cemaati mensuplarıyla tanışmış olan el-Gannûşî, öğretmenliği sırasında gençliğe yönelik İslâmî çalışmalara başladı. Yetmişli yıllarda, arkadaşlarıyla birlikte el-Ma'rife ve el-Muctema dergilerini yayımladı. Çok geçmeden her iki dergi de kapatıldı. Başlangıçta etkinliklerini illegal olarak sürdüren el-Gannûşî ve arkadaşları 1981'de İslâmî Yöneliş Hareketi'ni kurduklarını duyurdular. Ardından tutuklamalar başladı. Devleti yıkmayı amaçlamakla suçlandılar ve hapse mahkum edildiler. 1984'te ünlü Ekmek Ayaklanmasıyla birlikte toplumsal çalkantının tırmanışa geçmesinin ardından Burgiba'nın halkı yumuşatma politikası gereğince çıkardığı genel aftan yararlanarak serbest bırakıldılar. Örgütsel çalışmalarına devam ettiler. Özellikle gençlik kesiminden büyük ilgi ve destek gördüler. 1987 başlarında Burgiba, yeniden aleyhlerinde bir kampanya başlattı. Mart'ta el-Gannûşî bir çok arkadaşıyla birlikte tutuklandı. Yaşam boyu hapis cezasına çarptırıldı. Tutuklamalar ve mahkeme kararları ülke ve dünya çapında protestolara neden oldu. Kasım 1987'de dönemin başbakanı Zeynelabidin Bin Ali'nin, Burgiba'yı kansız bir darbeyle alaşağı ederek devlet başkanlığı makamına oturmasının ardından ilan ettiği af kararı sonucunda, el-Gannûşî tekrar serbest bırakıldı. Halen, yarı legal olan İslâmî Yöneliş Hareketi'nin lideri durumundadır.

BİR YAYINCILIK